

Doniyor kitobi — Yetmish yettinchi raqam

Payg'ambarlikdagi o'xshashlikning ochib berilishi: 1863-yildagi Laodikeyachi Adventizm va Muqaddas Kitob tipologiyasi

Jeff Pippenger
2024-02-10

1863-yildagi Laodikeya Adventizmining isyoni, Yerixon qayta qurishga qarshi e'lon qilingan la'nat orqali ramziy tarzda ifodalangan.

O'sha vaqtda Yoshua ularni qasamyod bilan ogohlantirib, dedi: "Egamiz huzurida ushbu Yerixo shahrini qayta tiklash uchun qo'zg'alib chiqadigan odam la'natlangan bo'lsin; uning poydevorini o'zining to'ng'ich o'g'li evaziga qo'yadi, darvozalarini esa kenja o'g'li evaziga o'rnatadi." Yoshua 6:26.

1863 yildagi Laodikeya Adventizmining isyoni, bunyodkorlarning tamal toshini rad etishi bilan timsollashtirilgan.

Iso ularga dedi: "Sizlar Muqaddas Yozuvlarda hech qachon o'qimaganmisizlar: 'Binokorlar rad etgan toshning o'zi burchakning bosh toshi bo'ldi; bu Egamizning ishidir va ko'zlarimiz oldida ajoyibdir'? Shuning uchun sizlarga aytaman: Xudoning Shohligi sizlardan olinib, uning mevalarini keltiradigan bir xalqqa beriladi." Matto 21:42, 43.

1863-yildagi Laodikiyalik Adventizmning isyoni Horunning oltin buzoqi orqali timsollangan.

Chunki ular menga: "Bizga oldimizdan yuradigan xudolar yasab ber; zero bizni Misr yurtidan olib chiqqan o'sha Muso haqida nima bo'lganini bilmaymiz", dedilar. Men ularga: "Kimda oltin bo'lsa, uni yechib bersin", dedim. Shunda ular uni menga berdilar; men esa uni olovga tashladim, va mana, buzoq chiqib keldi. Muso xalqning yalang'och qolganini ko'rdi; (chunki Horun ularni dushmanlari oldida sharmanda bo'lishlari uchun yalang'och qilib qo'ygan edi). Chiqish 32:23–25.

1863-yildagi Laodikeya Adventizmining isyoni Yorubomning ikki oltin buzoqi orqali timsollashtirilgan.

Agar bu xalq Quddusdagi Egamizning uyida qurbonlik qilish uchun yuqoriga chiqsa, bu xalqning yuragi yana o'z xo'jayini, ya'ni Yahudo shohi Raxabomga qaytadi; ular meni o'ldirib, yana Yahudo shohi Raxabomning oldiga boradilar. Shunda shoh maslahat qildi-da, oltindan ikkita buzoq yasatib, ularga dedi: "Quddusga chiqishingiz sizlar uchun ortiqchadir; mana, ey Isroil, seni Misr yurtidan olib chiqqan xudolaring shular". Va ulardan birini Baytilda qo'ydi, boshqasini esa Danga o'rnatdi. 1 Shohlar 12:27–29.

1863-yildagi Laodikeya Adventizmining isyoni Yahudodan bo'lgan, eshak bilan sher orasida halok bo'lgan payg'ambar orqali timsollangan.

Va shunday bo'ldiki, u non yeb, ichib bo'lgach, o'zi qaytarib olib kelgan payg'ambar uchun eshakni egarladi. U yo'lga chiqqanida, yo'lda bir sher unga duch kelib, uni o'ldirdi; uning murdasi yo'lga tashlab qo'yildi, eshak uning yonida turardi, sher ham murda yonida turardi. 1 Shohlar 13:23, 24.

1863-yildagi Laodikiyalik Adventizmning isyoni qadimgi Isroilning sahroda sarson-sargardon yurishini boshlab bergan o'ninchi sinov orqali oldindan timsollashtirilgan.

Lekin Men tirik ekanman, butun yer yuzi Egamizning ulug'vorligi bilan to'ladi. Chunki Mening ulug'vorligimni va Misrda hamda sahroda qilgan mo'jizalarimni ko'rgan, endi esa Meni o'n marta sinab ko'rgan va ovozinga quloq solmagan o'sha odamlarning hech biri Men ularning ota-bobolariga qasam bilan va'da qilgan yurtni aslo ko'rmaydi; Meni g'azablantirganlarning birortasi ham uni ko'rmaydi. Ammo qulim Xolib — unda boshqa bir ruh bo'lgani va Menga to'liq ergashgani uchun — Men uni o'zi borib ko'rgan yurtga olib kiranman, va uning zurriyoti o'sha yurtga egalik qiladi. Sahroda sanash 14:21–23.

Havoriy Pavlus shunday ta'lim berdi:

Endi bu narsalarning hammasi ularga ibrat bo'lsin deb yuz berdi; va ular zamonlarning oxiri yetib kelgan bizlarga tanbeh bo'lsin deb yozib qo'yilgan. 1 Korinfliklarga 10:11.

O'sha payg'ambarlik tamoyili haqida izoh berar ekan, Oq opa shunday degan edi:

“Qadimgi payg'ambarlarning har biri o'z zamonini uchun emas, balki bizning zamonimiz uchun ko'proq so'zlagan, shuning uchun ularning bashoratlari biz uchun kuchdadir. ‘Endi bularning hammasi ularga ibrat bo'lsin deb yuz berdi; va zamonlarning oxiri yetib kelgan bizlarni ogohlantirish uchun yozib qo'yilgan.’ 1 Korinfliklarga 10:11. ‘Ular o'zlariga emas, balki bizlarga xizmat qilganlari ularga ayon qilingan edi; bu narsalar hozir sizlarga osmondan yuborilgan Muqaddas Ruh orqali sizlarga xushxabarni va'z qilganlar tomonidan ma'lum qilindi; farishtalar ham bu narsalarga nazar solishni orzu qiladilar.’ 1 Butrus 1:12....”

“Muqaddas Kitob o'z xazinalarini aynan mana shu oxirgi avlod uchun to'plab, bir joyga jamlagandir. Eski Ahd tarixidagi barcha buyuk voqealar va tantanavor hodisalar so'nggi kunlarda jamoatda takrorlangan va takrorlanmoqda.” Selected Messages, 3-kitob, 338, 339.

Ishayoga ko'ra, so'nggi yomg'ir haqidagi xabar aynan xabardir; chunki u fosiqlar uni eshitishdan bosh tortishini ko'rsatadi va o'sha xabarni “sitr ustiga sitr” deb ta'riflaydi.

U kimga bilim o'rgatadi? Va kimga ta'limotni anglatadi? Sutdan ajratilganlarga, ko'krakdan chiqarilganlarga. Chunki amr ustiga amr, amr ustiga amr; sitr ustiga sitr, sitr ustiga sitr; bu yerda ozgina, u yerda ozgina bo'lishi kerak. Zero, U bu xalqqa duduqlanuvchi lablar va boshqa til bilan so'zlaydi. U ularga: “Mana, charchaganga orom berishingiz mumkin bo'lgan orom shudir; va mana, tetiklanish shudir”, degan edi. Ammo ular tinglashni istamadilar. Shunday qilib, Egamizning kalomi ular uchun amr ustiga amr, amr ustiga amr; sitr ustiga sitr, sitr ustiga sitr; bu yerda ozgina, u yerda ozgina bo'ldi; toki ular borib, orqaga yiqilsinlar, chilparchin bo'lsinlar, tuzoqqa tushsinlar va tutilsinlar. Ishayo 28:9–13.

Biz hozirgina aniqlagan olti yo‘nalishdan — va, albatta, biz ko‘rsatmagan boshqalari ham bor — bittasi 1863-yilni sahroda sarson-sargardon yurishga olib borgan tadrijiy sinovning oxiri sifatida ta’kidlaydi. Ikkitasi avvalgi ahd xalqi chetlab o‘tilib, uning o‘rniga yangi tanlangan xalq qo‘yilganini ta’kidlaydi. Bittasi, Xudoning la’nati ostida bo‘lgan holicha vayron va tashlandiq qoldirilishi lozim bo‘lgan narsani qayta qurish uchun la’natni belgilaydi, boshqasi esa sizga borish man etilgan joyga qaytish uchun la’natni belgilaydi. Ikkitasi O‘n Amrning ikki lavhasining soxtalariga oid misollarni beradi; ular Habakkukning ikki lavhasini ifoda etgan edi.

Horun va Yorubomning oltin buzoqlari rashkning soxta timsolini ifodalaydi; bu esa soxta 1863 jadvalini ifodalagan edi. Bir joyga keltirilganda, Horun va Yorubomning ikki guvohi Habakkukning ikki jadvali bitta jadvalni anglatishini o‘rgatadi, xuddi O‘n Amrning ikki lavhasi Xudoning bitta qonunini anglatganidek. Ular birga bo‘lganda ikkitadan tashkil topgan, ammo bir ramzga aylanadi. Xudoning qonunining ikki lavhasiga xos bo‘lgan ayni bashoratli dinamikalar Habakkukning ikki jadvalida ham mavjuddir, va Horun hamda Yorubomning soxtalari birgalikda o‘sha bashoratli hodisaga ishora qiladi.

Adventizmning birinchi avlodi Hizqiyol kitobining sakkizinchi bobidagi rashk surati bilan timsollangan. Hizqiyolning sakkizinchi bobida oltinchi yilning oltinchi oyining beshinchi kunida boshlanadigan vahiy to‘qqizinchi bobga davom etadi; u yerda yuz qirq to‘rt mingning muhrlanishi tasvirlangan. Oqsoch Opa to‘qqizinchi bobdagi muhrlanish tasviriga murojaat etar ekan, Xudoning fe‘l-atvoridagi, itoatsiz bo‘lganlarni Xudo uchunchi va to‘rtinchi avlodda hukm qilishini ko‘rsatadigan sifatni ham kiritadi. Shunday qilib, u butlarga sajda qilishni taqiqllovchi, Horun va Yorubomning oltin buzoqlari kabi butparastlikni man etuvchi ikkinchi amr bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan haqiqatni ham o‘z ichiga oladi.

“Va u yonboshida kotibning siyohdoni bo‘lgan zig‘ir kiyimli kishini chaqirdi; va Egamiz unga dedi: Shahar o‘rtasidan, Quddusning o‘rtasidan o‘tib, uning o‘rtasida qilinayotgan barcha jirkanchliklar uchun nola qilib faryod chekadigan kishilarning peshonalariga bir belgi qo‘y. Qolganlariga esa men eshitib turganimda shunday dedi: Uning ortidan shahar bo‘ylab o‘tinglar va uringlar; ko‘zingiz ayamansin, rahm ham qilmanglar: qariyu yoshni, bokiralarni, go‘daklarni va xotin-qizlarni butunlay qirib tashlanglar; lekin ustida belgi bo‘lgan biror kishiga yaqinlashmanglar; va Mening muqaddas joyimdan boshlanglar. Shunda ular uy oldida turgan oqsoqollardan boshladilar.”

“Iso samoviy ma’baddagi rahm-shafqat taxtini tark etib, qasos liboslarini kiyish hamda Xudo ularga bergan nurga javob bermaganlar ustiga hukmlar bilan O‘z g‘azabini to‘kish arafasidadir. ‘Yomon ish ustidan chiqarilgan hukm tez bajo keltirilmagani uchun, inson o‘g‘illarining yuragi yomonlik qilishga to‘liq moyil bo‘lur.’ Rabbiiy ularga nisbatan ko‘rsatgan sabr-toqati va uzoq bardoshligi tufayli yumshash o‘rniga, Xudodan qo‘rqmaydigan va haqiqatni sevmaydiganlar o‘z yovuz yo‘llarida yuraklarini yanada qattiqlashtiradilar. Ammo Xudoning sabr-toqatining ham chegaralari bor, va ko‘plar bu chegaralardan oshib ketmoqdalar. Ular inoyatning chegaralaridan o‘tib ketdilar, shu sababli Xudo aralashib, O‘z sha’nini oqlashi lozim.”

Amoriylar haqida Egamiz shunday dedi: “To‘rtinchi avlodda ular yana bu yerga qaytib keladilar; chunki amoriylarning gunohi hali to‘lib yetgani yo‘q.” Bu xalq o‘zining butparastligi

va buzuvchiligi bilan ko'zga tashlangan bo'lsa-da, hali gunoh kosasini to'ldirib bo'lmagan edi, va Xudo ularni batamom yo'q qilish haqida buyruq bermas edi. Xalq ilohiy qudratning yaqqol namoyon bo'lganini ko'rishi kerak edi, toki ularda o'zlarini oqlash uchun hech qanday uzr qolmasin. Rahmdil Yaratuvchi ularning gunohiga to'rtinchi avlodgacha sabr qilishga tayyor edi. So'ngra, agar yaxshilanish tomonga hech qanday o'zgarish ko'rinmasa, Uning hukmlari ularning ustiga tushishi kerak edi.

“Cheksiz Zot hamon barcha xalqlar bilan hisobni hamon xatosiz aniqlik bilan yuritadi. Uning rahm-shafqati tavbaga chaqiruvlar bilan taklif etilar ekan, bu hisob ochiq qoladi; ammo raqamlar Xudo belgilab qo'ygan ma'lum bir miqdorga yetganda, Uning g'azabi xizmati boshlanadi. Hisob yopiladi. Ilohiy sabr-toqat nihoyasiga yetadi. Endi ular foydasiga rahm-shafqat iltijosi bo'lmaydi.”

“Payg'ambar asrlar osha nazar tashlar ekan, bu davr uning ko'z o'ngida namoyon bo'lgan edi. Bu zamon xalqlari misli ko'rilmagan marhamatlarning qabul qiluvchilari bo'ldilar. Osmonning eng sara barakalari ularga berildi, ammo ortib borayotgan mag'rurlik, tamagirlik, butparastlik, Xudoga nisbatan nafratomuz mensimaslik va tuban noshukrlik ularga qarshi yozib qo'yilgandir. Ular Xudo bilan bo'lgan hisob-kitoblarini tezda yakunlamoqdalar.

“Ammo meni titratadigan narsa shuki, eng buyuk nur va imtiyozlarga ega bo'lganlar hukm surayotgan gunohkorlik bilan bulg'anib qolganlar. Atrofidagi nohaq kishilarning ta'siri ostida ko'plar, hatto haqiqatni e'tirof etuvchilarning ham ko'pchiligi sovuqlashib qolgan va yovuzlikning kuchli oqimi ostida ezilib bormoqda. Haqiqiy taqvodorlik va muqaddaslikka yog'dirilayotgan umumiy nafrat, Xudo bilan yaqindan bog'lanmaganlarni Uning qonuniga bo'lgan hurmatini yo'qotishga olib keladi. Agar ular nurga ergashib, haqiqatga yurakdan itoat etayotgan bo'lganlarida edi, bu muqaddas qonun aynan shunday mensilmayotgan va chetga surilayotgan bir paytda ularga yanada azizroq bo'lib ko'rinar edi. Xudoning qonuniga nisbatan hurmatsizlik tobora ochiqroq namoyon bo'lgan sari, unga rioya qiluvchilar bilan dunyo o'rtasidagi ajratuvchi chiziq yanada ravshanroq bo'lib boradi. Ilohiy amrlarga bo'lgan muhabbat bir toifada oshib borgani sayin, boshqa bir toifada ularga nisbatan nafrat ham shunga yarasha ortib boradi.”

“Inqiroz tez yaqinlashib kelmoqda. Tez sur'atlarda ko'payib borayotgan dalillar Xudoning ziyorati vaqti deyarli yetib kelganini ko'rsatmoqda. U jazolashni istamasa-da, baribir jazolaydi, va buni tez orada amalga oshiradi. Nurda yurganlar yaqinlashib kelayotgan xatar alomatlarini ko'radilar; ammo ular vayronagarchilikni loqayd, beparvo kutish holatida osoyishta o'tirib, Xudo ziyorat kunida O'z xalqini panohida saqlaydi, degan e'tiqod bilan o'zlarini ovutmasliklari kerak. Undan yiroq. Ular boshqalarni qutqarish uchun sidqidildan mehnat qilish o'z burchlari ekanini anglashlari, yordam uchun mustahkam imon bilan Xudoga boqishlari lozim. “Solih kishining ta'sirli, jo'shqin ibodati ko'p narsaga qodirdir.”

“Xudoparastlik xamirturushi o'z kuchini butunlay yo'qotgani yo'q. Jamoatning xavfi va tushkunligi eng yuqori darajaga yetgan paytda, nurda turgan o'sha kichik guruh yurtida sodir etilayotgan jirkanchliklar uchun oh-voh qilib, faryod chekayotgan bo'ladi. Ammo ayniqsa, ularning ibodatlari jamoat nomidan ko'tariladi, chunki uning a'zolari dunyoning odatiga ko'ra ish tutmoqdalar.

Bu sodiq ozchilikning samimiy ibodatlari behuda bo'lmaydi. Rabbiy qasos oluvchi sifatida maydonga chiqqanida, U e'tiqodni pokligicha saqlagan va o'zlarini dunyodan dog'siz asraganlarning barchasiga himoyachi sifatida ham keladi. Aynan shu paytda Xudo O'zining kecha-kunduz Unga nola qilib iltijo qiladigan tanlanganlarining haqqini olishga va'da bergan, garchi U ularga nisbatan uzoq sabr qilsa ham.

“Amr shundaydir: ‘Shahar o’rtasidan, Quddus o’rtasidan o’tib, uning o’rtasida qilinayotgan barcha jirkanchliklar uchun oh urib, faryod qilayotgan kishilarning peshonalariga belgi qo’y.’ Bu oh urib, faryod qilayotganlar hayot so’zlarini bayon qilib kelayotgan edilar; ular tanbeh bergan, nasihat qilgan va yolvorgan edilar. Xudoni behurmat qilgan ba’zilar tavba qildilar va Uning oldida yuraklarini kamtar qildilar. Ammo Rabbiyning ulug’vorligi Isroildan ketgan edi; garchi ko’plar hanuz dinning tashqi shakllarini davom ettirayotgan bo’lsalar-da, Uning qudrati va huzuri yo’q edi.” Guvohliklar, 5-jild, 207–210.

Hizqiyol tomonidan bayon etilgan muhrlash haqidagi vahiyni to’g’ri taqsimlash uchun adventizmning to’rt avlodini tushunish zarur. Oqsocha Uayt biz tanlagan parchaning boshida to’g’ridan-to’g’ri Hizqiyolning to’qqizinchi bobiga ishora qiladi, va biz tanlagan qism ham Hizqiyolning to’qqizinchi bobiga to’g’ridan-to’g’ri ishora bilan yakunlanadi. Ushbu parchada u Hizqiyol haqida shunday deydi: “Payg’ambar asrlar osha nazar tashlar ekan, bu davr uning vahi nazarida namoyon etildi.” Hizqiyol bir yuz qirq to’rt ming kishining muhrlanishi vaqtida yuz berayotgan holatlarni ko’rdi.

Oldingi maqolada biz Bashorat Ruhidan olingan uchta aniq parcha orqali shuni aniqladikki, ushbu parchada “qadimgi kishilar” deb tavsiflangan Ishayoning “Efrayimning mastlari”, har ikkala parchada ham Quddusning (Adventizmning) rahbarligini ifodalagan holda, avvalgi yillardagidek Xudoning qudratining qudratli namoyoni bo’lishini ko’ra olmaydilar. Bu parchada esa ular ko’rishni rad etayotgan Xudoning qudratining aynan o’sha namoyoni ularga keltiriladigan ilohiy hukmning bir qismi sifatida yuz beradi, chunki shunday deyilgan: “xalq ilohiy qudratning yaqqol tarzda namoyon etilganini ko’rishi kerak edi, toki ular uzrsiz qolsinlar.”

Laodikiyachi Adventizm 2001-yil 11-sentabrda tomchilay boshlagan oxirgi yomg’irning namoyon bo’lishini ko’rishni rad etadi, ammo ular o’sha yog’inning avj nuqtasini Yarim Tun Faryodi xabari oxirgi kunlarda takrorlanganda ko’radilar. O’sha xabar uchinchi Voyning Islomidir. O’z Masihini endigina xochga mixlagan qadimgi Isroil rahbariyati Hosil bayramida Muqaddas Ruhning to’kilishini kuzatmaganmidilar?

Ushbu parcha jamoatni nazarda tutmoqda; matnning kontekstiga ko’ra, u Hizqiyol tomonidan Quddus sifatida ifodalanadi. Jamoat (Quddus) ichidagi a’zolar esa “kichik bir jamoa” bilan qarama-qarshi qo’yilgan bo’lib, ular “nurda yuradiganlar” sifatida ham tanitiladi va “sodiq ozchilik”dir. Muqaddas Kitob “ko’plar” da’vat etilganini, ammo “ozlar” tanlanganini o’rgatadi. Ushbu parchaning mavzusi Xudoning O’z xalqiga keltiradigan g’azabini ham o’z ichiga oladi. Xalq hukmni o’z boshiga o’zi keltirgan, biroq Xudo vayron qilish ishini amalga oshiradiganlar aynan Uning farishtalari ekanini alohida ta’kidlaydi. Xudo hech qachon yolg’on so’zlamaydi va U insonlarning gunohini uchinchi va to’rtinchi avlodgacha yo’qlashini va’d qilgan. Hukmning ijrosini Xudodan boshqa biror zotga nisbat berish — Uning tabiatini inkor etish va Uni yolg’onchi

deb ko'rsatishdir.

Parcha shuni ko'rsatadiki, Hizqiyoldagi halok qiluvchi farishtalar Quddus bo'ylab o'ta boshlaganlarida, aynan o'sha paytda "Uning g'azabi xizmati boshlanadi". Xudoning g'azabi Quddusdan boshlanadi; bu esa Uning jamoati, ya'ni Laodikiya Adventizmidir.

Chunki hukm Xudoning uyidan boshlanish vaqti keldi; agar u avval bizdan boshlansa, Xudoning xushxabariga itoat etmaydiganlarning oqibati nima bo'lur? 1 Butrus 4:17.

Xudoning g'azabi Xudoning farishtalari tomonidan amalga oshiriladi, va ularning ishi boshlanganda, ularga "urmoq" amr etiladi, barchani, va "ko'zingiz ayamasin, rahmingiz ham kelmasin: qariyani ham, yigitni ham, qizlarni ham, yosh bolalarni ham, ayollarni ham butunlay o'ldiringlar; ammo peshonasida belgi bo'lgan biror kishiga yaqinlashmanglar; va Mening muqaddas maskanimdan boshlanglar." Xudoning g'azabi muqaddas farishtalar tomonidan ijro etiladi, va biz bu yerda aniqlamoqchi bo'lgan nuqta shuki, Xudoning g'azab xizmatining boshlanishi to'rtinchi avlodda amalga oshadi.

Biz bu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.

Va Egamizning qurbonligi kunida shunday bo'lurki, Men amirlarni, shohning o'g'illarini va begona kiyim kiyganlarning barchasini jazolayman. O'sha kuni yana ostonadan sakrab o'tadiganlarning barchasini, o'z xo'jayinlarining uylarini zo'ravonlik va hiyla bilan to'ldiradiganlarni jazolayman. Va o'sha kuni, deydi Egamiz, Baliq darvozasidan faryod ovozi, Ikkinchi mahalladan nola va tepaliklardan ulkan gumburlash eshitilur. Faryod qilinglar, ey Maxtash aholisi, chunki barcha savdogar xalq qirib tashlangandir; kumush ko'tarib yuruvchilarning barchasi yo'q qilinib ketgandir. Va o'sha vaqtda shunday bo'lurki, Men Quddusni chiroqlar bilan tintib chiqaman va o'z cho'kindisida turg'un bo'lib qolgan odamlarni jazolayman; ular o'z yuraklarida: "Egamiz na yaxshilik qiladi, na yomonlik qiladi", deydilar. Sefanya 1:8-12.